

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sisäisen turvallisuuden rahaston perustamisesta”*(COM(2018) 472 final – 2018/0250 (COD))**(2019/C 62/31)*Esittelijä: **José Antonio MORENO DÍAZ**

Lausuntopyyntö	Euroopan parlamentti, 2.7.2018 neuvosto, 25.7.2018
Oikeusperusta	Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 82 artiklan 1 kohta, 84 artikla, 87 artiklan 2 kohta ja 304 artikla
Vastaava erityisjaosto	”työllisyys, sosiaaliasiat, kansalaisuus”
Hyväksyminen erityisjaostossa	26.9.2018
Hyväksyminen täysistunnossa	18.10.2018
Täysistunnon nro	538
Äänestystulos	141/3/4
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK on yhtä mieltä tarpeesta ohjata enemmän varoja operatiivisiin ja ennalta ehkäiseviin turvallisuusalan toimiin ja ohjelmiin ja luoda niiden vahvistamiseksi joustava ja avoin rahasto, josta varoja jaetaan selkeiden ja ennakoitavien toiminnallisten kriteerien ja tavoitteiden mukaisesti.

1.2 Turvallisuusrahaston suunnittelussa on pyrittävä ennaltaehkäisevän politiikan tehostamiseen, mikä edellyttää aktiivista kansalaisyhteiskunnan osallistamista ja yhteistyötä sen kanssa. Tämä koskee erityisesti uhreista huolehtimista ja heitä koskevia järjestelyjä, turvallisuusalan toimijoihin kohdistuvia tarkastuksia ja radikalisoitumisen ehkäisemistä.

1.3 Rahastosta myönnettävä tuki on ohjattava niin EU:n jäsenvaltioissa kuin kolmansissa maissa pelkästään sellaisille julkisille instituutioille, jotka pystyvät varmistamaan tehokkaasti ihmisoikeuksien tinkimättömän noudattamisen.

1.4 ETSK:lle on annettava rahaston perustamisen ja kehittämisen yhteydessä tarkkailijan rooli, jotta voidaan varmistaa järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan näkemysten huomioon ottaminen EU:n tasolla.

1.5 Komitea kiinnittää huomiota tarpeeseen puuttua erityisesti äärioikeistolaisten ryhmien väkivaltaisen radikalisoitumisen aiheuttamaan vaaraan.

1.6 Komitea korostaa niin ikään, että on tarpeen puuttua järjestäytyneiden rikollisryhmien rahoitusmekanismeihin ja pääomavirtoihin.

1.7 ETSK katsoo, että on mentävä puhtaasti reaktiivista toimintaa pidemmälle ja syvennettävä ennaltaehkäisevää politiikkaa paneutumalla perimmäisiin syihin, joiden vuoksi jotkut ihmiset radikalisoituvat ja aiheuttavat vaaraa muille, sekä puuttamalla väkivaltaisten ryhmien rahoitusmekanismeihin.

1.8 Unionin perusfilosofian mukaisesti ihmisoikeuksien on oltava kaiken toiminnan olennainen osa ja edellytys. Kun on kyse rahoitusvälineestä, tämä merkitsee sitä, että rahastosta myönnettävä tuki tulee evätä kaikilta sellaisilta toimijoilta, jotka eivät osoita noudattavansa vähimmäisvaatimuksia. Tätä ilmentävät selvästi komission äskettäinen ehdotus rahoituskeinoista oikeusvaltioperiaatteen noudattamisen varmistamiseksi jäsenvaltioissa⁽¹⁾ sekä ETSK:n perustama perusoikeuksia ja oikeusvaltioperiaatetta käsittelevä työryhmä.

⁽¹⁾ COM(2018) 324 final

2. Ehdotuksen sisältö

2.1 Tässä asiakirjassa noudatetaan komission ehdottamassa asetuksessa käsiteltyjen eri käsitteiden määritelmiä asetus ehdotuksen 2 artiklan mukaisesti.

2.2 ETSK yhtyy tarkasteltavassa ehdotuksessa esitettyyn pohdintaan, jonka mukaan Euroopan turvallisuuteen kohdistuvat uhkat ovat lisääntyneet ja monimuotoistuneet terrorismi-iskujen, järjestäytyneen rikollisuuden uusien muotojen ja tietoverkkorikollisuuden myötä.

2.3 Turvallisuuskysymyksiin liittyy luontaisesti rajatylittävä ulottuvuus, minkä vuoksi tarvitaan tehokkaita ja koordinoituja EU:n toimia. Sisäisten turvallisuushaasteiden lisäksi EU:lla on vastassaan monimutkaisia ulkoisia uhkia, joista yksikään jäsenvaltio ei pysty selviytymään yksin.

2.4 Turvallisuus pysyy EU:n kannalta keskeisenä kysymyksenä tulevinakin vuosina, ja Euroopan kansalaiset odottavat unionin ja kansallisten hallitusten tarjoavan turvaa nopeasti muuttuvassa epävarmassa maailmassa. Koulutukseen liittyvät ja pedagogiset toimet väkivaltaisen käyttäytymisen ehkäisemiseksi ovatkin toivottavia. Tämä koskee myös oppikirjoja ja koulutusmateriaalia, joissa olisi suositettava perusoikeuksia, moniarvoisuutta ja monimuotoisuutta kunnioittavaa näkemystä.

2.5 Yksittäiset jäsenvaltiot eivät voi yksin ja ilman EU:n taloudellista ja teknistä tukea hallita unioniin kohdistuvia haasteita, joita aiheuttaa etenkin kansainvälinen terrorismi. Aikana, jolloin terrorismi – yhtä lailla rajojemme ulkopuolelta lähtöisin oleva kuin sisäinen ja niin uskontoon kuin etenkin äärioikeistosta nousevaan poliittiseen ääriliikehdintään perustuva terrorismi – sekä huumausainekaupasta, hyväksikäyttöön tähtäävästä ihmiskaupasta ja muusta vakavasta rikollisuudesta johtuvat muut vaarat ylittävät valtioiden rajat, on edelleen unionin jäsenvaltioiden tehtävä huolehtia kansalaisten yleisestä turvallisuudesta EU:n perusteksteihin ja kansainvälisiin sopimuksiin kirjattuja perusoikeuksia täysin noudattaen.

2.6 EU voi ja sen tulee tukea näitä toimia. Perussopimuksissa todetaankin tarve varmistaa korkea turvallisuustaso etenkin ehkäisevin toimenpitein sekä poliisi- ja oikeusviranomaisten ja muiden toimivaltaisten viranomaisten, kuten EU:n erillisvirastojen, välisen koordinoinnin ja yhteistyön avulla.

2.7 Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirastolla (Europol), Euroopan unionin lainvalvontakoulutusvirastolla (CEPOL) ja Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskuksella (EMCDDA) on keskeinen operatiivinen, koordinoiva ja tukeva tehtävä EU:n painopisteiden, tavoitteiden ja toimien toteuttamisessa turvallisuusalalla.

2.8 Sisäisen turvallisuuden rahasto perustetaan helpottamaan rajat ylittävää yhteistyötä ja tiedonvaihtoa jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten ja muiden asiaankuuluvien viranomaisten välillä. Yhteistyötä toteutetaan erityisesti huolehtimalla EU:ssa turvallisuus alalla käytössä olevien eri tietojärjestelmien yhteentoimivuudesta, mikä lisää rajavalvonnan ja muuttoliikkeen hallinnan vaikuttavuutta ja tehokkuutta, helpottamalla yhteisiä operatiivisia toimia ja tarjoamalla tukea koulutukseen, turvallisuuden kannalta olennaisten laitosten rakentamiseen, matkustajarekisteritietojen keräämiseen ja käsitteilyyn asiaa koskevan EU-säännösten mukaisesti sekä tarvittavien teknisten laitteiden hankintaan.

2.9 Rahastolla pyritään tehostamaan rajatylittävän rikollisuuden ehkäisemiseen, havaitsemiseen ja tutkimiseen liittyvää rajatylittävää operatiivista yhteistyötä ja tukemaan toimia, joiden tarkoituksena on vahvistaa valmiuksia ehkäistä tällaista rikollisuutta, myös terrorismia, etenkin tiivistämällä viranomaisten, kansalaisyhteiskunnan ja yksityisten kumppaneiden yhteistyötä jäsenvaltioiden välillä.

2.10 Kansalaisyhteiskunnan osallistuminen turvallisuuskysymyksiin on ollut erittäin hyödyllistä ja tarpeellista, jotta on voitu parantaa perusoikeuksien kunnioittamisen tasoa, valvoa, etteivät viranomaiset ylitä valtuuksiaan millään tavalla, sekä tuoda ilmi tiettyjä epäsuotavia asenteita, joiden vaara on jatkuvasti olemassa. Demokratiassa, jossa elämme, ei pidä antautua yksinomaan turvallisuusnäkökohdat huomioon ottavan tehokkuusajattelun vietaväksi. Perustettavasta rahastosta onkin voitava rahoittaa mainitunlaista valvontaa vahvistavia ohjelmia ja tukea oikeudellisia rakenteita, joiden avulla tuomioistuimet voivat valvoa itsenäisesti lainvalvontaviranomaisten toimintaa. Rahastolla on myös kiistan tehtävä radikaalisuuden ehkäisemisessä, koulutuksessa ja yhteiskunnallisessa valveuttamisessa.

2.11 Valtiosta riippumattomat järjestöt ja muu kansalaisyhteiskunta osallistuvat jo nyt turvallisuuden määrälliseen ja laadulliseen parantamiseen seuraavilla tavoilla:

— jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten kohtuuttomien tai ihmisoikeuksista piittaamattomien menettelyjen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen

- kaikenlaisen ideologisen radikalisoitumisen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen
- tietoisuuden lisääminen yhteiskunnassa uhrien tilanteesta heidän sosiaalisen integroitumisensa edistämiseksi ja tarvittavan tuen antamiseksi heille
- uhrien ja kaikkien heidän puolestaan uurastavien mutta myös kaikkien turvallisuuskysymyksistä huolta kantavien auttaminen tukemalla heidän valmiuksiaan järjestäytyä, vaikuttaa asioihin ja tuoda esiin näkemyksiään
- etenkin nuorempien henkilöiden kasvatukseen liittyvät toimet, jotka ovat äärimmäisen tärkeitä yhtäältä tietoisuuden lisäämisen ja toisaalta radikalisoitumisen ehkäisemisen kannalta
- monet muut toimet, jotka tukevat välillisesti sekä sisäisen turvallisuuden että rajaturvallisuuden ylläpitämistä, kuten edellä mainitut lainvalvontaviranomaisten toiminnan valvonta, kouluttaminen ja tiedottaminen, uhrien suojeleminen ja heidän organisoitumisensa tukeminen jne.
- Vastaavasti kansalaisyhteiskunnalla tulee olla mahdollisuus rahaston käytön jatkuvaan seurantaan.

2.12 Näiden erilaisten toimien tulee saada unionin viranomaisten suora tuki, ja koska ne myötävaikuttavat turvallisuuden parantumiseen, niille tulee myös varata rahoitusta edellä mainituista määrärahoista.

2.13 Sekä EU:n että jäsenvaltioiden on syytä tiedostaa, että myös tietyt kansalaisyhteiskunnan järjestöt voivat – joko suoraan tai välillisesti – edistää puhetta tai toimintaa, joka on EU:n arvojen ja oikeuksien vastaista.

2.14 Ehdotuksen tärkeimpänä tavoitteena on vastata tarpeeseen lisätä tulevan rahaston hallinnon joustavuutta nykyiseen ohjelmakauteen verrattuna. Lisäksi tarvitaan välineitä, joilla varmistetaan, että EU:n rahoitus suunnataan painopisteisiin ja toimiin, jotka tuottavat unionille merkittävää lisäarvoa. Koska uusien haasteiden ja painopisteiden käsittelemiseksi tarvitaan uusia mekanismeja, joilla rahoitus voidaan kohdentaa suoraan ja välilliseen sekä yhteistyöhön perustuvaan hallintaan, kyseisten mekanismien olisi myös mahdollistettava edellisessä kohdassa mainittujen kansalaisyhteiskunnan aktiivisten toimijoiden osallistuminen edellä mainittuja tavoitteita silmällä pitäen. **ETSK ehdottaakin, että sille annetaan rahaston perustamisessa ja kehittämisessä tarkkailijan rooli, jotta voidaan varmistaa järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan näkemysten huomioon ottaminen EU:n tasolla.**

2.15 Kun otetaan huomioon rahaston varojen huomattava määrä – 2,5 miljardia euroa –, on rahojen jakoperusteita selkiytettävä. Tarvittavan joustavuuden säilyttäminen on suotavaa, mutta sen ei pidä kuitenkaan olla esteenä sille, että ilmoitetaan selvästi, mihin budjettikohtiin määrärahat jaetaan.

2.16 Kyseisiin budjettikohtiin on sovellettava yksinkertaisuuden sekä keskinäisen luottamuksen periaatteita, jotta vältetään rahoituksen hakemista haittaava liiallinen byrokratia. Selkeys ja ennakoitavuus tässä asiassa helpottavat eri jäsenvaltioiden vastuutahojen mahdollisuuksia perustaa työryhmiä (task force) tai käynnistää nopeita interventioita tietäen, että toiminta katetaan tai siihen saadaan rahoitusta rahaston määrärahoista.

2.17 ETSK suhtautuu ehdotukseen myönteisesti ja pitää otollisena Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEUT) 3 artiklan 2 kohtaan perustuvan sisäisen turvallisuuden rahaston perustamista ja sitä, että säädösmuotona käytetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta. Rahaston perustamista voidaan perustella SEUT-sopimuksen 67 artiklassa vahvistetuilla tavoitteilla, ja siihen sovelletaan yhteisvastuun ja oikeudenmukaisen vastuunjaon periaatteita, joista määrätään SEUT-sopimuksen 80 artiklassa, sekä toissijaisuusperiaatetta – koska kyse on jaetun toimivallan piiriin kuuluvasta asiasta – ja suhteellisuusperiaatetta.

2.18 Sisäisen turvallisuuden rahaston perustamisen tarkoituksena on täydentää jo olemassa olevien unionin muiden virastojen ja rahastojen sekä kansallisen tason elinten toimintaa. Rahaston päätavoitteena on myötävaikuttaa korkean turvallisuuden tason saavuttamiseen unionissa erityisesti torjumalla terrorismia ja radikalisoitumista, vakavaa ja järjestäytyneitä rikollisuutta ja kyberrikollisuutta sekä auttamalla ja suojelemalla rikosten uhreja. Tähän pyritään asettamalla erityistavoitteita, joita ovat mm. tiedonvaihto, rajatylittävien yhteisten toimien tehostaminen ja ennaltaehkäisyyn liittyvien valmiuksien vahvistaminen ja joiden perustana on aina jäsenvaltioiden eri viranomaisten, kansalaisyhteiskunnan ja yksityisten kumppaneiden yhteistyö⁽²⁾. Tässä yhteydessä on myös tärkeää puuttua rikollisjärjestöjen rahoitusmekanismeihin ja pääomavirtoihin. Tämä seikka on otettava huomioon rahaston toiminnassa.

⁽²⁾ Ehdotetun asetuksen 3 artiklan 1 ja 2 kohta.

2.19 Muistutettakoon, että ETSK on osallistunut tarkkailijana radikalisoitumisen ehkäisemistä käsittelevään komission korkean tason asiantuntijaryhmään, jonka Euroopan komissio perusti vuonna 2017 ⁽³⁾.

3. Suositukset

3.1 Rahaston turvin olisi paneuduttava niihin perimmäisiin syihin, joiden vuoksi jotkut ihmiset liittyvät ja järjestäytyvät muille vaaraa aiheuttaviin ryhmiin, laatimalla taustaselvityksiä ja -tutkimuksia tietynlaisten tilanteiden ehkäisemiseksi.

3.2 Rahasto pohjautuu sitä edeltäviin investointeihin ja saavutuksiin, jotka liittyvät mm. turvallisuutta ja vapauksien suojelua koskevaan ohjelmaan, poliisiyhteistyön välineeseen sekä huumausainepolitiikkaan osana oikeusalan ohjelmaa. Toteamusta siitä, että ”välineen ansiosta voidaan käsitellä uusia painopisteitä tai ryhtyä kiireellisiin toimiin ja toteuttaa ne käyttämällä tapaa, jolla pystytään parhaiten saavuttamaan toimintapoliittinen tavoite” ⁽⁴⁾, on joka tapauksessa syytä pohjustaa tarkemmin. Innovointi on ensisijaista, etenkin kun otetaan huomioon, että ryhmät, joiden toimintaa halutaan torjua, ovat erittäin innovatiivisia.

3.3 Rahastosta myönnettävien varojen jakoperusteiden on oltava puhtaasti toiminnallisia, eli toimia ja ohjelmia tulee rahoittaa ilman, että otetaan huomioon sellaisia kriteereitä kuin väestön tai maan koko. Lisäksi rahaston varojen ja talouden hallinnon on oltava täysin läpinäkyvää ja avointa viestimien ja kansalaisyhteiskunnan suuntaan, jotta nämä voivat valvoa, täyttävätkö asetetut kriteerit varoja jaettaessa.

3.4 On myös tärkeää, että rahastoa perustettaessa säädetään sen merkityksen ja vaikuttavuuden myöhemmästä arvioimisesta kokonaistilanteesta tehtävän selvityksen avulla ja että selvitys uusitaan ajoittain, jotta voidaan arvioida tilanteen kehitystä.

3.5 ETSK haluaa tuoda näistä uusista painopisteistä esiin eräitä, joita ei ole käsitelty asiakirjassa mutta jotka ansaitsevat erityistä huomiota, sillä ne voivat muodostua tärkeäksi tekijäksi etenkin, kun on kyse tavoitteesta ehkäistä radikalisoitumista, johon jotkut viranomaiset saattavat olla jopa tietyllä tapaa osasyllisiä.

3.6 Viittaamme tällä äärioikeistolaisiin, ”ultraoikeistolaisiin”, uusnatsismia kannattaviin, juutalaisvastaisiin, valkoisten ylivaltaa ajaviin ja kaikenlaisiin muihin liikkeisiin, jotka ihannoivat rotuun, alkuperään, sukupuoleen jne. perustuvaa syrjintää. Ne muodostavat todellisen uhkan turvallisuudelle ja itse oikeusvaltion periaatteelle ja kuuluvat unionin toimivaltaan erityisesti siksi, että nämä liikkeet alkavat äärikansallismielisyydestään huolimatta havaita, mitä etua on kansainvälistymisestä ja toiminnan koordinoinnista samojen vaikuttimien pohjalta toimivien muiden maiden kansalaisten kanssa ⁽⁵⁾.

3.7 Ihmiskauppaverkoston uhrien suojelun ja auttamisen ehtona näyttäisi olevan tarkoituksenmukainen ja tehokas yhteistyö kyseistä ihmiskauppaa harjoittavien jäljittämiseksi. EU:n ja asiaa koskevan rahaston toiminnan perustavoitteena on kuitenkin oltava uhrien suojelu, eikä suojelu voi olla riippuvaista siitä, miten hyvin uhrit tekevät yhteistyötä heille vääryyttä tehneiden syytteeseen asettamiseksi.

3.8 Jos kuitenkin luotavasta uudesta rahastosta ohjataan tarvittavat varat sekä suoraan uhreille että niille instituutioille, jotka osallistuvat heidän suojeluunsa ja kotouttamiseensa, johtaa se epäilemättä luonnostaan tällaiseen yhteistyöhön ja myötävaikuttaa ainakin keskipitkällä aikavälillä myös syytteeseen saattamiseen ja ennaltaehkäisyyn.

3.9 Radikalisoitumisen ehkäiseminen on tärkeä aihe, jossa ei pidä keskittyä vain yhdenlaiseen mahdollisen radikalisoitumisen muotoon ääri-islamistiryhmien viime vuosina toteuttamien vakavimpien iskujen perusteella, vaan on seurattava hyvin tiiviisti myös kaikenlaisia poliittisia ja ideologisia ääriliikkeitä, joiden synty- ja kasvualustat ja myös mahdolliset uhrit ovat täysin erilaiset.

3.10 Toinen ehdotuksen luku, johon ETSK suhtautuu kriittisesti, on jälkiarviointeja, sidosryhmien kuulemista ja vaikutustenarviointeja koskeva tekstijakso. Sovelletujen välineiden tavoitteita, kustannuksia, tarkoitusta, tarkoituksenmukaisuutta, johdonmukaisuutta ja täydentävyyttä koskevan tehokkuuden näkökulmasta arvio on luonnollisesti myönteinen.

⁽³⁾ Radikalisoitumisen ehkäisemistä käsittelevän komission korkean tason asiantuntijaryhmän (HLCEG-R) loppuraportti.

⁽⁴⁾ Ehdotuksen perusteluosan sivu 2.

⁽⁵⁾ Radikalisoitumisen ehkäisemistä käsittelevän komission korkean tason asiantuntijaryhmän (HLCEG-R) loppuraportti; poliittiset suositukset, kohta 2.5: Ideologiasta ja kärjistyisestä; ryhmä toteaa, että huomiota on kiinnitettävä myös äärioikeiston ääri-ideologian lisääntymiseen ja yhteiskunnalliseen polarisoitumiseen johtavaan laajaan suuntaukseen.

Analyysissä ei kuitenkaan arvioida, ovatko nämä välineet parantaneet viranomaisten välisen yhteistyön, tietojen ja hyvien käytänteiden vaihdon ja luottamuksen ohella myös perusoikeuksiin liittyviä näkökohtia, joille on omistettu vain pieni kohta, pelkkä sisällyksetön sitoumus 3 artiklan lopussa.

3.11 Kun otetaan huomioon, että turvallisuuden ja perusoikeuksien välillä on historiassa ollut jännitteitä, on ehdotetun kaltaiseen välineeseen, jonka tarkoituksena on epäilemättä tarpeellinen turvallisuuden lisääminen, liitettävä erityistavoitteita perusoikeuksien kunnioittamisen vahvistamisesta turvallisuustoimien puitteissa. Turvallisuuden parantamista perusoikeuksien kustannuksella ei pidä koskaan sallia.

3.12 Jos jokin maa – riippumatta siitä, onko se unionin jäsen tai ei – ei vahvista maan lainvalvontaviranomaisten toiminnan asianmukaisuutta eikä ota vastaan tarvittavaa koulutusta tai suostu siihen, että sen asiaa koskevaan toimintaan sovelletaan valvontamekanismeja, sille ei tule myöntää rahoitusta rahastosta eikä se voi osallistua rahaston toimintaan. Ihmisoikeuksien kunnioittamista koskevien tiettyjen vähimmäisvaatimusten noudattamisen tulee olla ehdoton edellytys tuen saamiselle EU:n muilta jäsenvaltioilta kyseessä olevan turvallisuuden rahaston tai minkä tahansa muun solidaarisuusmekanismin välityksellä.

3.13 Yhdenmukaisuutta unionin muiden poliitikkojen kanssa käsittelevän tekstijakson osalta on kiinnitettävä huomiota siihen, että toiminnan on tuotettava yhteisvaikutuksia ja oltava johdonmukaista turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston ja yhdennetyn rajaturvallisuuden rahaston sekä Euroopan raja- ja merivartiostoviraston toiminnan kanssa. Kyseisten rahastojen ja viraston toimintaa on kritisoitu juuri näissä kysymyksissä siitä, että ne ovat priorisoineet liaksi turvallisuustavoitetta niiden muiden velvollisuuksien kustannuksella, joita kaikille Euroopan viranomaisille ja elimille kuuluu. Tämä liittyy suoraan jo esitettyyn kehoitukseen kiinnittää asiaan enemmän huomiota, jotta perusoikeuksien toteutuminen voidaan taata paremmin.

3.14 Rahastosta voidaan ja siitä tulee voida tukea kolmansien maiden kanssa toteutettavia yhteistyötoimia, mutta rahastosta myönnettäviä varoja ei saa jakaa suoraan kyseisten maiden viranomaisille vaan ne tulee ohjata jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden viranomaisten yhteisiin toimiin ja ohjelmiin. Yhteistyön ehdottomana edellytyksenä on oltava se, että rahastosta saatu rahoitus on valvonnan alaista, että yhteistyöstä hyötyvät valtiot kunnioittavat ihmisoikeuksia ja ennen kaikkea että yhteistyöelimillä, jotka voivat saada kyseistä rahoitusta, on tunnustettu julkinen asema eli ne ovat valtiomisteisiä ja -johtoisia. On pidettävä huoli siitä, ettei rahastosta peräisin olevia varoja voida missään tilanteessa lopulta käyttää rahoittamaan valvomattomia ryhmiä tai soluja, jotka voivat jopa muodostaa turvallisuusuhkan omalle maalleen tai EU:lle.

3.15 Kansainvälisen merioikeuden säädökset sekä pakolaisten oikeusasemaa koskeva Geneven yleissopimus ja muut säännöt, jotka koskevat vaikeassa tilanteessa olevien, rajan epätavanomaisia väyliä pitkin ylittäneiden henkilöiden suojelua, velvoittavat unionin ja kaikki sen jäsenvaltiot sisällyttämään meripelastuksen yhdeksi rajaturvallisuuspolitiikkansa painopisteeksi ja järjestämään merestä pelastettujen ja satamaan saapuvien salamatkustajien asianmukaisen vastaanoton lähimmissä satamissa, kunnioittamaan heidän perusoikeuksiaan sekä antamaan tarvittavat takeet siitä, että karkottamis- ja palauttamismenettelyjen yhteydessä kunnioitetaan heidän oikeuksiaan, etenkin oikeutta pakolaisaseman tunnustamiseen. Perustettavalla rahastolla on pyrittävä myös näihin tavoitteisiin ohjaamalla rahoitusta valtioiden tarpeisiin ja myös tukemalla aiemmin mainittua kansalaisyhteiskunnan toimintaa.

Bryssel 18. lokakuuta 2018.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Luca JAHIER*